

Detta är en utskriftsvänlig version av artikeln.

Jurist sågar

socialtjänsten

Av [Stefan Olofson](#) 1 JUNI 00.09

VÅRDNAD. Papporna har inte en chans i vårdnadsutredningar. Det menar barnrättsjuristen Lena Celanders-Jørgensen. I vårdnadsfall som hon varit ombud i där **Lunds Socialförvaltning** ansvarat för utredningarna har visat på en socialtjänst som är undermålig och rent ut **fruktansvärt inkompetent.**

- De har inte ens försökt upprätthålla bilden av att vara neutrala och utgå från barnperspektivet, säger Lena Celanders Jørgensen

För **vårdnadsutredningar handlar om att utreda möjligheterna att tillse barnets rätt till sina föräldrar, inte att partiskt stötta mammor** vilket skett i de fall som Lena Celanders-Jørgensen i Lunds kommun varit inblandad i.

Hon arbetar med att företräda både mammor och pappor i vårdnadstvister över hela landet.

- Mamman har stor fördel i utredningarna/tvisterna. **Hon kastar anklagelser på pappan som måste ägna all kraft på att försvara sig och förklara att han är en bra pappa. Mamman behöver inte på samma tydliga sätt visa att hon håller måttet. Pappan hamnar i en omvänd bevisbörda,** säger Lena

Fakta: Lena Celanders Jørgensen

Ålder: 48 år
Bor. Råå utanför Helsingborg.
Arbete: Barnrättsjurist, BRISmedarbetare. Driver Celanders Juridiska Byrå. SOS Juristerna.
Studier. Juridik vid Stockholms universitet. Skrev sin slutuppsats om Föräldraskap och vårdnadsansvar ur ett manligt genusperspektiv.
Målet var att bli barnrättsjurist.
Verksam: Företräder mammor och pappor i vårdnadstvister i hela landet.
Drivkraft: Att ändra den könsdiskriminerande lagstiftningen.
Viktigast: Barnens bästa. Föräldrarnas historik ska inte drabba barnet in i framtiden. Vi betraktar barnets framtid om det som varit innan.

Celander Jörgensen.

Föreningen Minpappa.nu i Lund har analyserat **804 domar** från hela Skåne i vårdnadsmål 2007-2010. Resultatet visar att **inte en enda pappa fick vårdnad om sitt barn i Lund**, i Malmö fick 40 procent av papporna vårdnaden.

Av 46 avkunnade domar gällande Lunds stad fick i 26 fall mamman ensam vårdnad och 20 resulterade i gemensam vårdnad. Alla domar grundas på familjerättens beslut.

Lena Celander Jörgensen är inte förvånad. Hon tror inte att någon som arbetar med det här är förvånad.

- Vi vet att det ser ut så här. **Det har debatterats och skrivits om dessa förhållanden under många år nu och ändå tycks ingen låtsas om det.**

Lena Celander Jörgensen tror att anledningen till att pappor i så hög utsträckning förlorar vårdnadstvister till stor del ligger hos **familjerätten, där de flesta som jobbar är kvinnor.**

En stor majoritet inom socialtjänsten är kvinnor, som förstår kvinnor. **Papporna diskrimineras för att utredarna har ett kvinnligt perspektiv.**

- Naturligtvis påverkar det utfallet. De flesta utredningar är undermåliga på den punkten, säger hon.

För kvinnor som ska utreda vårdtvister är det svårt att behålla objektiviteten menar Lena Celander Jörgensen.

I synnerhet när man så sällan förhåller sig objektiv till parterna som utreds. Alltför sällan använder sig socialtjänsten av det dokument man har att följa om hur utredningar skall göras.

- Jag tror inte att socialtjänsten har tillräcklig kompetens, eller insikt i att män och kvinnor uttrycker sig på olika sätt. Kvinnor gråter och män förblir tysta. **Kvinnor är bättre på att formulera sin berättelse än männen, men det gör den inte mer sann för det.**

I flera kretsar finns en misstänksamhet mot att pappor nu börjat organisera sig för sin rätt att få vara pappor. Det ser hon som ett tecken på att många **kvinnor inte är beredda att dela på föräldrarollen med mannen.**

- Jag har blivit anklagad för att föra pappors talan. När det enda jag gör är

1977 införs gemensam vårdnad utanför äktenskapet. Det blir möjligt för sambos och skilda par att utöva vårdnad.

1998 förändras föräldrabalken så att gemensam vårdnad blir utgångspunkten i bedömningar av vårdnadsfrågan. En bieffekt av detta blir att en del olämpliga föräldrar får behålla vårdnaden om barnet.

2006 ändras föräldrabalken till att mer fokus ska ligga på barnet i vårdnadstvister. Samarbetssvårigheter förs upp som en större anledning att bryta den gemensamma vårdnaden och om ett barn misstänks fara illa ska domstolen i större utsträckning besluta utifrån dessa misstankar.

2007 dömer HD i ett fall till ensam vårdnad för mamman enbart grundat på föräldrarnas samarbetssvårigheter. Detta blir prejudicerande och därmed vägledande för andra liknande fall.

att föra barnets talan. Barnets rätt till sin familj, rätt till en nära och god kontakt med båda sina föräldrar, rätt till två ansvarstagande föräldrar. Att tala ur ett barnperspektiv, om barnets behov av båda sina föräldrar uppfattas eller vill uppfattas som om att man för pappors talan.
- Ska vi kvinnor få ett bättre liv måste vi släppa bilden av den goda modern. **Synen på mamman som den bästa föräldern är förlegad**, säger Lena Celandér Jörgensen

1998 kom en lag som gav föräldrarna gemensam vårdnad, även mot den ena partens vilja. Domstolarna kunde plötsligt gå emot mamman. Efter påtryckningar backade lagstiftarna och sedan juli 2006 kan den ene föräldern få egen vårdnad om man hävdar samarbetssvårigheter eller exempelvis den ene känner sig hotad av den andre. Lagstiftaren gav verktyg till den förälder som vill ha bort den andra. Kontentan är att de pappor som vill vara delaktiga även efter separationen nu allt som oftast anklagas.
- Lagstiftaren har i föräldrabalken en inbyggd diskriminering. Vilket innebär att kvinnor har ett försprång per automatik i sitt föräldraskap. De har föräldramakten om man så vill. Och den vill många inte släppa, menar Lena Celandér Jörgensen

En man som är gift med mamman accepteras av lagstiftaren, ogifta pappor har inte rätt till ett fullvärdigt föräldraskap om inte mamman godkänner dem. - **Det är som att säga att bara gifta kvinnor har rösträtt.** Det betyder att när sedan tvist uppstår har man beroende på om man är pappa eller mamma olika utgångsläge som ger sämre eller bättre möjlighet att nå framgång i tvisten. De som drabbas är barnen. Deras rättigheter och behov hamnar i skymundan av vuxnas rättigheter och behov, säger lena celandér Jörgensen
I regeringsformen står det att **ingen får diskrimineras på grund av sitt kön**, men i vårdnadstvister gäller inte det, menar Lena Celandér Jörgensen.

LÄS MER

- ["Vi ändrar inte i några beslut"](#)
- [Regeringen granskar lagens effekt](#)